

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Управління розвитком
(назва навчальної дисципліни)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії

зі спеціальності 073 Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:
кафедрою менеджменту та бізнесу, протокол №12 від 08.04.2016 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Метою проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Управління розвитком» є здобуття слухачами практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів побудови та подальшого функціонування системи управління розвитком підприємств та організацій

У ході практичних занять здобувач набуває професійних компетентностей та практичних навичок роботи з вирішення прикладних задач професійної діяльності.

Відповідно до програми навчальної дисципліни «Управління розвитком» на практичні заняття відводиться 10 год. навчального часу.

Практичні заняття з навчальної дисципліни «Управління розвитком» проводяться у аудиторіях Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

При підготовці до конкретного практичного заняття в межах виконання відповідного завдання (табл. 2.1) здобувачі формують доповідь /есе, який відповідає зазначеним викладачем вимогам, та захищають його під час аудиторного заняття перед викладачем і аудиторією одногрупників.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Завдання для практичних занять, які передбачені навчальним планом і програмою навчальної дисципліни для засвоєння теоретичних знань і практичних навичок, наведені в таблиці.

Таблиця

Перелік тем та завдань для практичних занять

№ з/п	Назва теми	Компетентності, які забезпечуються	Програмні питання і завдання	Кількість годин	Необхідне ПЗ*	Література
Змістовий модуль I. Методологічні основи управління розвитком						
1.	Тема 1. Управління стратегічним розвитком підприємства в трансформаційній економіці (основні поняття, ідеї і концепції)	Здатність виявляти та формулювати проблеми підприємства, оцінювати ресурсний потенціал і на їх основі вибирати та обґрунтовувати напрямки розвитку	Виявлення проблем підприємства і розробка альтернативних рішень по вибору форми розвитку.	2	Пакет прикладних програм Microsoft Office-2010	Основна: [1]. Додаткова: [1] Юшибка! Источник ссылки не найден.

№ з/п	Назва теми	Компетентності, які забезпечуються	Програмні питання і завдання	Кількість годин	Необхідне ПЗ*	Література
2.	Тема 2. Методологія розвитку	Здатність виявляти та формулювати проблеми підприємства, оцінювати ресурсний потенціал і на їх основі вибирати та обґрунтовувати напрямки розвитку	Розробка ключових заходів програми розвитку.	2	Пакет прикладних програм Microsoft Office-2010	Основна: [1, 7].
3.	Тема 4. Управлінські принципи розвитку	Здатність аналізувати чинники, що спонукають до змін і вибирати відповідні інструменти розвитку підприємства	Вибір і обґрунтування принципів реалізації програми розвитку	1	Пакет прикладних програм Microsoft Office-2010	Основна: [1, 2, 7]. Додаткова: [1] Ошибка! Источник ссылки не найден.
4.	Тема 5. Системи індикаторів управління розвитком підприємств	Здатність використовувати системи індикаторів управління розвитком підприємств	Обґрунтування індикаторів результативності розвитку підприємства.	1	Пакет прикладних програм Microsoft Office-2010	Основна: [1]. Додаткова: [8] Ошибка! Источник ссылки не найден.
Разом за змістовим модулем I				6		
Змістовий модуль II. Форми і типи розвитку підприємства, умови їх застосування						
5.	Тема 10. Механізми розвитку персоналу підприємства	Здатність розробляти заходи щодо розвитку різних видів ресурсів підприємства (фінансових, інформаційних, трудових).	Вибір варіанту програми навчання і розвитку персоналу.	2	Пакет прикладних програм Microsoft Office-2010	Основна: [1, 3]. Додаткова: [1, 6]
6.	Тема 11. Управління розвитком інформаційних ресурсів підприємства	Здатність розробляти заходи щодо розвитку різних видів ресурсів підприємства (фінансових, інформаційних, трудових).	Вибір проектів стратегії розвитку інформаційних ресурсів підприємства	1	Пакет прикладних програм Microsoft Office-2010	Основна: [4]. Додаткова: [7, 15]

№ з/п	Назва теми	Компетентності, які забезпечуються	Програмні питання і завдання	Кількість годин	Необхідне ПЗ*	Література
7.	Тема 12. Управління розвитком фінансових ресурсів підприємства	Здатність розробляти заходи щодо розвитку різних видів ресурсів підприємства (фінансових, інформаційних, трудових).	Формування фінансової стратегії розвитку підприємств	1	Пакет прикладних програм Microsoft Office -2010	Основна: [6]. Додаткова: [12, 13] Ошибка! Источник ссылки не найден.
Разом за змістовим модулем II				4		
Разом за навчальною дисципліною				10		

*ПЗ – програмне забезпечення

3. ТИПОВИЙ ПРИКЛАД ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1:

Виявлення проблем підприємства і розробка альтернативних рішень по вибору форми розвитку.

Завдання: Виходячи з наведеної інформації та макроекономічної ситуації, що склалася в Україні виберіть загальну форму змін (трансформації), які доцільно обрати підприємству та обґрунтуйте її через переваги, можливі ризики та ключові процеси і стимули. Обґрунтуйте доцільний тип розвитку (інноваційний, реінжиніринг, реструктуризація).

Мета заняття: розвиток у здобувачів практичних навичок щодо методології управління розвитком підприємств та організацій

Основні теоретичні відомості:

Поняття та види організаційних структур управління підприємствами, переваги та недоліки кожного виду;

Стилі керівника, види стилів, їх переваги та недоліки у сучасних умовах функціонування підприємств;

Теорію життєвого циклу продукту, та особливості кожної стадії;

Переваги та недоліки довгострокового кредитування в Україні;

Тенденції розвитку сучасної економіки.

Теорію методології розвитку.

Хід роботи.

1. Видача завдання
2. Самостійне опрацювання вихідних даних
3. Групове обговорення рішення
4. Виділення загальної стратегії рішення
5. Фіксування відповіді, з обґрунтування вибраних елементів методології
6. Обговорення неможливості інших варіантів рішення

Очікуваний результат виконання завдання: слухачі розуміють структуру чинників зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства і механізм їх впливу на процес прийняття та реалізації програм розвитку підприємств і організацій та критично виокремлюють особливості процесів різних типів розвитку – інноваційного розвитку, реструктуризації, розвиток підприємств на основі стратегічного партнерства; розвиток на основі реінжинірингу;

4. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Виконання кожного завдання для практичних занять оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Таблиця

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань до практичних занять у межах тем змістових модулів наведено в таблиці.

Таблиця

Розподіл балів за завданнями та змістовними модулями

Завдання для практичних занять	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Сума балів
	ЗПЗ1	ЗПЗ2	ЗПЗ3	ЗПЗ4	ЗПЗ5.	ЗПЗ6.	ЗПЗ7	
Максимальна кількість балів	3	2	2	2	2	2	2	15

ЗПЗ – завдання для практичних занять.

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності здобувача та іншої академічної документації.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1. Основна

1. Пономаренко В.С., Пушкар О.І., Тридід О.М. Стратегічне управління розвитком підприємства. Навчальний посібник. - Харків: Вид ХДЕУ, 2003. – 640 с.
2. Лепа Н.Н., Лепа Р.Н., Пушкар А.И. Моделирование процессов управления развитием предприятий. Монография. - Донецк. ООО «Юго-Восток, Лтд», 2005. 348 с.
3. Пушкар А. И., Грабовский Е. Н., Пономаренко Е.В. Стратегическое управление развитием электронного бизнеса и информационных ресурсов предприятия (модели, стратегии, механизмы). – Харьков: Изд. ХНЭУ, 2005. – 480 с.
4. Пушкар А. И., Жуков Ю.Е., Пилипенко А.А Стратегические группы предприятий: концепция, методология, управление. Научное издание.
5. (Монография) - Харьков: изд-во «Кроссруд», 2006. – 440 с.
6. Путятін Ю.О., Пушкар О.І., Три дід О.М. Фінансові механізми стратегічного управління розвитком підприємства: Монографія. – Х.: Основа, 1999. – 488 с.
7. Модели управления персоналом корпораций: Монография /В.С. Пономаренко, А.И. Пушкар, Ле Ван Шон. – Харьков: ХГЭУ, 1997. – 232 с.

5.2. Додаткова

1. Афанасьев Н.В., Рогожин В.Д., Рудыка В.И. Управление развитием предприятия: Монография. – Харьков: Издательский Дом "ИНЖЭК", 2003. – 184 с.
2. Афонин И. В. Управление развитием предприятия. Стратегический менеджмент, инновации, инвестиции, цены: Учебное пособие. – М.: Дашков и К, 2002. – 380 с.
3. Бритков В. Б., Смольянинов Н. Д. Анализ и тенденции развития современных систем управления предприятиями // Системные исследования. Методологические проблемы. – М.: Эдиториал УРСС, 2003. – С. 11 – 19.
4. Букович Х., Уильямс Р. Управление знаниями: руководство к действию / Пер. с англ. – М.: ИНФРА–М, 2002. – 504 с.
5. Гейтс Б. Бизнес со скоростью мысли. – 2–е изд., испр. – М.: Изд. ЭКСМО–Пресс, 2001. – 480 с.
6. Герасимчук В.Г. Розвиток підприємства: діагностика, стратегія, ефективність. – К.: Вища школа, 1995. – 266 с.
7. Друкер Питер Ф. Задачи менеджмента в XXI веке. Пер. с англ.: Издательский дом "Вильямс", 2000. – 272 с.

8. Ивин Л.Н., Куклин В.М. Информационная экономика. – Харьков. Издательство Кросроуд, 2005. – 436 с.
9. Каплан Р., Нортон Д. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию. – М.: Олимп–Бизнес, 2003. – 304 с.
10. Куркин Н. В. Управление экономической безопасностью развития предприятия: Монография. – Днепропетровск: АРТ–ПРЕСС, 2004. – 452 с.
11. Лепейко Т.І., Коюда В.О., Лукашов С.В. Інноваційний менеджмент. – Харків: Видавничий дім „ІНЖЕК”, 2005. – 440 с.
12. Мочерный С. Модели трансформационных процессов экономики // Экономика Украины. – №2. – 2000. – С. 13–20.
13. Основи стійкого розвитку. Навчальний посібник / За ред.. проф.. Л.Г. Мельника. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 654 с.
14. Пономаренко В.С., Пушкарь А.И. Методы и модели финансового обеспечения развития предприятий: Монография. – Харьков: ХГЭУ, 1997. – 160 с.
15. Пушкар О.І., Гіковатий В.М., Євсєєв О.С., Потрашкова Л.В. Системи підтримки прийняття рішень. – Харків: ВД «Інжек», 2006. – 304 с.
16. Пушкар О.І., Управління великомасштабними проектами. Навчальн. Посібник Харків: Вид. ХДЕУ, 2000. — 248 с.
17. Пушкарь А. И. Модели управления развитием производственно–экономических систем: Монография. – Харьков: ХГЭУ, 1997. – 268 с.
18. Пушкарь А.И., Тридед А.Н., Колос А.Л. Антикризисное управление: модели, стратегии, механизмы: Научное издание. - Харьков: ООО «Модель Вселенной», 2001. – 452 с

5.3. Ресурси Інтернет

1. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.
2. Електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>.
3. <http://www.intelpart.com/manage/r-main.htm>
4. <http://grebennikon.ru/journal-25.html>
5. <http://www.intalev.ru/index.php?id=92>
6. <http://www.training.com.ua/actionclose/3/1229.html>
7. <http://www.cordismedia.ru/show/&id=17>
8. <http://www.zelandia.info/oriented-psychology.html>